

at skildre; thi man er dog vistnok paa begge Sider enige om, at det paaligger Statens Authoriteter at vaage over, at Communen opfylder de Forpligtelser mod Individierne, som paaligger den. Derimod maa jeg være enig med den ærede Ordfører, og det udtalte jeg allerede igaar, i at dette Lovforslag er vel detailleret, at det er affattet paa en Maade, som forekommer mig mere at passe for Instructioner. Saadanne Instructioner blive dog altid nødvendige i disse Forhold, i alt Fald vil en vis administrativ Afgjørelse ikke kunne undgaaes; det er nemlig ikke muligt ved Lov at ordne Forholdene saaledes, at den administrative Afgjørelse ganske overflødiggøres; men det forekommer mig paa den anden Side ikke, at denne administrative Afgjørelse er stude i den Grad til Side ved Forslaget, som den ærede Ordfører har fremhævet. Det maa jo dog være Sogneforstanderskabet, som skal bedømme om den Bedkommende virkelig ikke kan skaffe sig selv Bolig, hvilket ogsaa udtales i § 1, og Appel til Amtsraadet staaer aaben efter § 2, naar der opstaaer vedvarende Meningsulighed mellem den Enkelte, som melder sig, og Sogneforstanderskabet. Allerede igaar har jeg antydet nogle af de Betænkkeligheder, jeg kunde have med Hensyn til de enkelte Paragrapher; jeg gik ikke saa meget i Detail, som jeg ellers kunde have havt Anledning til, fordi, som jeg bemærkede, Forslaget i ethvert Fald, selv om det nu gik videre, dog vilde have en lang Vej for sig, og at der derunder vistnok vilde være tilstrækkelig Leilighed til nærmere at udvikle de Modificationer, som jeg antog det for aldeles nødvendigt at Forslaget maatte ændregaae, eller som jeg anseer for absolut hensigtsmæssige, for at det kan udkomme som Lov. Naar den høiarværdige Ordfører derhos meget stærkt udfillede Selveier=Egnene og meente, at Bestemmelser af en saadan Lendents, som det nærværende Forslag, vare aldeles unødvendige der, at Forholdet der allerede gik sin naturlige Gang, at alle unaturlige Forhold der vare bortfaldne, og der slet ikke der kunde være Spørgsmaal om nogen Trang til saadanne Bestemmelser, da kan jeg ikke nægte, at jeg troer, at det er ganske vist, at netop i

drive dem, som man frygter for skulle falde Communen til Byrde. Det er noget, som ofte er indrømmet, og hvorfor der foreligger bestemte Data, at det netop er i Selveier=Egnene, at denne Lyst fremtræder, forsaavidt den fremtræder af Tilboielighed til at spare Communerne for Udgifter, som kunde befrygtes derved, at Bedkommende kunde blive trængende til Fattigforsørgelse, og ved at opholde sig i Communen kunde erhverve sig Forsørgelsesret i den. Hvis man vil spørge, om Overgangen fra Fæsteforhold til Selveierforhold fremkaber stor Trang til særegne Foranstaltninger i saa Henseende, da er Saadant mig meget nøie bekendt. Jeg erindrer meget tydeligt et saadant Tilfælde, hvor i en Landsby, hvor der var omtrent ligesaa mange Huse som Gaarde, de halve Gaarde bleve solgte til Selveierdom; det Første, Selveierne gjorde, var, at de købte alle disse Huse, og lagde dem ned, for at Communen ikke skulde bebyrdes med Forsørgelsen af de Fattige. Det er forresten mange Aar siden, at dette er passeret, og det staaer ikke i nogen som helst Forbindelse med de nærværende Forhold; jeg anfører det som et Beviis for, at det er upaatvileligt, at Lendentsen til at fordrive Folk, som kunde befrygtes at falde Communen til Byrde, er større i Selveierdistricterne end i Godseierdistricterne. Derimod kan jeg naturligtviis ikke nægte, at en saadan Fare, som den ærede Forslagsstiller har sigtet til, at der kunde være med Hensyn til Huusmænd, som fordre Pligtarbeidet afløst, mere vil fremtræde i Godseierdistricterne; men jeg troer, at den ærede Ordfører har Ret, naar han mener, at netop i Godseierdistricterne ville Sogneforstanderskaberne ifølge den bestaaende Lovgivning kunne anvende Forholdsregler imod en saadan Fordrivelse. Det er meget vanskeligt at vide, hvorvidt man vil forsøge derpaa eller ikke, om det er aldeles enkeltstaaende Lendentser, som hidtil allerede kunne have viist sig i saa Henseende eller ikke; men jeg er aldeles overbevist om, at Sogneforstanderskaberne kunne udrette meget Væsentligt, naar de i Tide og med Kraft træde op imod saadanne Bestræbelser. Naar den ærede Ordfører har udtalt, at Regjeringen burde, hvis den ansaae en saadan Lov for nødvendig, selv være fremkommen med For-